

TEATAJA

Haaslava valla infoleht

Nr 1(68) jaanuar 2000

Valla elanike arv aastavahetusel

- ◆ Vallas oli 1. jaanuaril 2000 elanikke kokku 1924;
- ◆ 1999. aastal sündis vallas 17 last, neist 11 poissi ja 6 tüdrukut;
- ◆ 1999. aastal suri vallas 25 inimest, 15 meest ja 10 naist;
- ◆ 1999. aasta jooksul asus valda elama 53 inimest ja lahkus vallast 58 inimest;

Vallaelanike tulumaks laekugu oma valda

Paljud tegelikult vallas elavad inimesed on vana korra järgi sisse kirjutatud mujale, näiteks Tartu linna. Inimeselt kinni peetavast tulumaksust laekub seaduse kohaselt 44% riigile ja 56% maksumaksja kohalikule omavalitsusele. Maksuamet kannab seepärast ka nende makstud tulumaksu linnale või passis säilinud sissekirjutuse kohalikule omavalitsusele. Maksumaksja tahaks aga tegelikult toetada meie valla arengut, sest loeb end Haaslava valla elanikuks ja maksumaksjaks.

Kuna passi sissekirjutamise nõuet Eesti Vabariigis enam ei ole, on igal inimesel õigus valida oma tegelik elukoht. Maksuamet on loonud maksumaksjate registri,

millesse kantakse maksumaksja elukoht maksja avalduse alusel.

Selleks, et oma registris seni märgitud elukohta muuta, peab ainult kirjutama vastava avalduse elukohajärgsele maksuametile. Tartumaa Maksuamet asub Tartu linnas Sõpruse pst 4.

Täiendavat infot selles küsimuses võib saada ka vallavalitsuse raamatupidamisest tel 490130.

Ida Talbonen,
vallavalitsuse liige

Veiste märgistamisest

Põllumajandusloomade märgistamise eesmärgiks on efektiivselt taudide vastu võitlemiseks eelduste loomine, loomade ühelt omanikult teisele liikumise arvestus ja üleriikliku registri loomine, mille abil saab riiklikult loomapidamist toetada.

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Keskuse andmeil on Eestis veiseid kõrvamärkidega märgistatud alates 1994. aasta kevadest. Siiani märgistati veiseid looma paremasse kõrva kinnitatud kollasest plastikust kõrvamärgiga, millel on 10-kohaline number. Seoses Euroopa Liiduga ühinemise kavaga tuleb aga märgistamine viia vastavusse Euroopa Liidu nõuetega.

1. jaanuarist 2000 jõustusid Loomatauditõrje seadus (RT 1 1999, 57, 598) ja selle alusel välja töötatud Põllumajandusloomade identifitseerimise ja märgistamise kord. See tähendab,

et alates uuest aastast peab veiseid märgistama uute kõrvamärkidega. Uued kõrvamärgid tuleb kinnitada veise mõlemasse kõrva. Kõrvamärgid on valmistatud kollasest plastikust. Lasertrükiga on märgile kantud registrikeskuse logo, Eesti ISO kood EE, ribakood ja 10-kohaline registreerimisnumber.

Veisekasvatajail on vajalik teada, et

◆ Märgistamisele kuuluvad kõik veised, kes on vanemad kui 20 päeva, samuti need, kes enne 20-päevaseks saamist liiguvad ühest karjast teise.

◆ Kõigi märgistatud veiste kohta tuleb saata seitsme päeva jooksul Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Keskusesse registreerimismvorm V-16.

◆ Põllumajanduse Registrite ja Informatsioonikeskust tuleb informeerida ka veiste liikumisest teise karja ja veiste tapmisest.

◆ Uute kõrvamärkidega märgistamiseks võetakse kasutusele ka uued märgistamistangid. Uued tangid saab Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Keskusest vanade tangide tagastamisel tasuta.

◆ Kõrvamärgid ja tangid on jaanuari algusest juba müügil Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Keskuses Tartus Kreutzwaldi 1, neid saab ka tellida telefonil 422844.

◆ Loomatõrjeseaduse kohaselt vastutab loomade märgistamise ja registreerimise eest loomaomanik, keda võib seaduse täitmata jätmise eest trahvida kuni 50000 krooniga.

◆ Täiendavat infot saab Tartu telefonil 422668, mobiiltelefonil 251 16 875 või Roiu veterinaarikeskusest telefonil 490144.

Loomaarst Tiit Orav

Politseiteated

✓ 13. novembril 1999 tungiti akna kaudu sisse Lange külas Lange-mäe 3 asuvasse eraettevõtte *Pauel* tootmishoonesse, kust varastati kompressor, värvipüstol, elektrilised tööriistad: lihviija, käärid, hari, kolm drelli ja frees, samuti 3 karpi puidukruvisid ning ASSA lukk. Kahju suurus on 39000 krooni;

✓ Ajavahemikul 22. – 29. novembrini 1999 varastati Haaslava külast Riina Kalda kalamajandi *Carpio* kala-tiigist angerjamõrd maksumusega 800 krooni;

✓ 29. novembril 1999 avastati, et Roiu alevikus Männi 1 aktsiaseltsi *Baltoil* territooriumilt on varastatud 2500 krooni maksev jahutusüsteemiga 1000-liitrine alumiiniummahuti;

✓ Ööl vastu 30. novembrit 1999 tungiti Roiu alevikus Oja 6 aknaklaasi lõhkumise teel osühingu *Tuulepuu* kauplusesse, kust varastati alkoholi, tuba-

katooteid ja toiduaineid ning maiustusi ühtekokku 1089 krooni eest;

✓ Ööl vastu 11. detsembrist 1999 tungiti Mõra külas uste kaudu sisse Hilda Kütile kuuluvasse Laugi talu sauna ja aita, kust on varastatud veepump, alumiiniumist kastrulid ja elektritraati;

✓ Ajavahemikus 2. – 6. detsembrini 1999 varastati Koke külas osühingu *Männiku Piim* territooriumil seisnud söödajagaja alt 2 vähekasutatud velgedel kummi. Kahju suurus 1000 krooni.

✓ Ööl vastu 14. detsembrist 1999 varastati Unikülas Aksel Reidile kuuluvast Soosaare talu laudast 6 kana ja kukk, kaks küülikut ja 3 kotti kartuleid, samuti kaablit ja UAZ-auto kummiveljed. Kahju kokku umbes 2000 krooni.

✓ 24. – 29. novembri vahemikus varastati Mõra külas Jana Olakule kuuluvast Henu talu aidast muruniiduk, motokultivaator *Krot* ja presentkate. Tekitatud kahju ulatub üle 11000 krooni.

✓ 11. detsembril 1999 toimus Kurepalus Priiuse kohvikus kaklus, mille käigus üks Luunja valla elanik lõi pudeliga pähe Janek Liivile, kes sai kergeid kehavigastusi. Lööjale on esitatud süüdistus.

✓ Ajavahemikul 30. novembrist 1999 kuni 5. detsembrini 2000 on akna kaudu sisse tungitud Margit Kaljasele kuuluvasse Mäekingi tallu ja varastatud seal vanaaegne laud, neli punutud korvi, kirveid ja kell-raadio. Kahju ulatub üle 1500 krooni. Ühel Aardla külas elavale kahtlusalele on esitatud süüdistus.

Kui on vaja pöörduda politsei poole, kasutage **lühinumbrist 110**, tööajal võib helistada ka Tõrvandi politseijaoskonda tel **415402** või **415440**. Minu mobiiltelefon on **253 903 710**, kodune lauatelefon **490 250**.

Vanemkonstaabel Ivar Dubolazov

Kes jaanuarikuus on sündinud...

1	Eduard Laaber Leili Kaare	1930 1936	Lange Aardla
2	Erika Sula Mato-Tõnu Soomre	1932 1936	Haaslava Päkste
3	Stepan Kuhi Aleksander Märso Illar Saaremets	1928 1931 1940	Mõra Lange Roiu
5	Rudolf Ivanov	1932	Roiu
6	Tatjana Litvinova Leida Villak	1919 1926	Ignase Kriimani
7	Helene Kõrven Elfrida Raig	1919 1938	Haaslava Koke
8	Jekaterina Šmatova Eevi Adamka Gardei Kulev	1927 1939 1939	Roiu Mõra Kriimani
10	Tatjana Kuremägi Vladimir Kerov	1914 1927	Lange Tõdraste
12	Leida Zoober Maimu Luht	1924 1931	Kõivuküla Igevere
13	Lembit Alaküla Ellen Prost	1925 1931	Mõra Haaslava
14	Valdur Saaremets	1938	Kitseküla
16	Zinaida Jegorkina Rein Pajumaa	1928 1935	Roiu Kurepalu

19	Koidu Roosaar	1933	Aardla
20	Adele Minajeva	1922	Kriimani
21	Erich Lilo	1924	Metsanurga
24	Kamilla Tegova Endla Kase	1922 1939	Kriimani Kriimani
26	Helve Kool	1937	Aardlapalu
27	Lisette Kändra	1929	Ignase
28	Helga Eeskivi Albert Puik Ants Paide	1920 1932 1937	Ignase Kriimani Uniküla
29	Lehte Kaasik Nikolai Lotta	1927 1939	Aardla Igevere

Palju õnne !

Elukoha registreerimine

Saabusid valda

Heiki Kõõra	Paluküla	Mäe-Sagara	Tartust
Valendine Vijar	Roiu	Männi 4-10	Tartust
Getlin Vijar	Roiu	Männi 4-10	Tartust
Tauris Vijar	Kitseküla	Lohu	Tartust
Anne Koni	Aardlapalu	Hõbekuuse	Külitsest
Peep Koni	Aardlapalu	Hõbekuuse	Külitsest
Nikolai Suvi	Päkste	Kääru	Tartust
Niina Suvi	Päkste	Kääru	Tartust

Lahkusid vallast

Antti Undrits	Haaslava	Anikiva	Tartusse
Skaidrit Kerov-Pass	Tõõraste	Pihla	Kanadasse Torontosse
Merja Kerov	Tõõraste	Pihla	Kanadasse Torontosse
Kalev Täht	Koke	Soome	Harjumaale Arukülla
Kuno Kulakov	Kriimani	Mõisamaja 3-7	Värska valda
Maila Hint	Ignase	Pikamäe tee 8-3	Tartusse

KODUKANDI LOOD XXXVI

lehekülgi Haaslava valla ajaloost

Korraldajad Haaslava vallas

1919. aasta 18. oktoobril nimetati Eesti Vabariigi korraldajate organisatsioon miilitsast ümber politseiks. Paralleelselt kasutati kuni 1920. aasta kevadeni ka miilitsa nimetust. Haaslava valla dokumentides on kasutatud nimetust politseinik alates 1920. aasta jaanuarist, seega 80 aastat.

Kuni 19. sajandi lõpuni olid maakohades kohtu ja korraldajate ülesanded kohalike mõisnike käes. Igas mõisas oli oma nn mõisapolitsei. Ka täitis politsei funktsioone külavallavanem, kes oli oma külas korra ja julge-

külaelanikud olid kohustatud alluma ja korra kindlustamisel kaasa aitama. Külaelanemad omakorda allusid mõisapolitseile.

1888. aastal teostati Venemaal Balti kubermangudes laiaulatuslik politseireform. Seisuslik politsei asendati riigipolitseiga ja sellega kõrbiti ka mõisnike võimu. Kaotati haagi-, silla- ja kihelkonnakohtunike ametid. Vallavanemad ja tema abid vabastati mõisapolitsei alluvusest. Maakondades loodi eesotsas kreisiülematega politseivalitsused. Linna-

des asusid ametisse pristavid, maal määrati igasse kihelkonda urjadnik.

Uus korraldajateorganisatsioon reorganiseerimine toimus pärast Veebruarirevolutsiooni Venemaal. Saadeti laiali vana tsaaripolitsei ning asutati rahvamiilits. Valdades määrati 1917. aasta aprillis ametisse vanemmiilitsionärid, kes omakorda allusid kihelkonna miilitsa jaoskonnatülemale.

Vahemärkuse korras on huvitav lisada, et 1917. aasta märtsis loodud rahvamiilitsast sai lisaks politseile oma alguse ka Kaitseliit.

Oma loomise esimestel aastatel oli Eesti miilits politseivarustuse ja riietuse poolest väga kirju. Ühtne kindel vormiriietus võeti miilitsas kasutusele 1920. aasta kevadel. Enne seda oli miilitsa välistunnuseks valge käelint, kuhu trükiti M täht. Politseinik oli ametitunnuseks esialgu ainult vormimüts. Relvadeks olid enamuses Vene vintpüssid. Kui kellelgi oli revolver või püstol, siis oli see isiklik relv, mida teenistuses kasutati.

1921. aastal vahetati vintpüssid välja Saksa "Mauserite" vastu, kuid see oli oma kujult väga suur ja hiljem

PRIIUSE SELTSIMAJA

TEATAB:

On võimalik käima panna

TANTSUKURSUSED

Kurepalus Priiuse Seltsimajas

Huvilistel anda endast märku

jaanuarikuu jooksul

tel 490130 või 255 44568

Mida rohkem osavõtjaid, seda odavam!

Tule, õpime koos

oleku eest vastutav ja kellele kõik

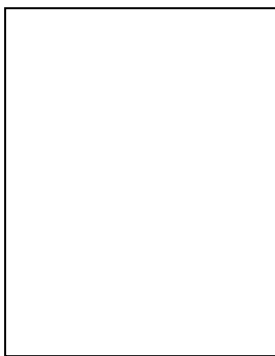
võeti politseirelvaks Belgia "Browning".

1920. aastal hakkas kehtima poliitsei haldusjaotuse süsteem. Haaslava vald kuulus Tartumaa I politseijaoskonna rajooni, Tartu V Rahukohtuniku piirkonna ja Tartu III kohtu-uurija jaoskonna alla.

Esimene valla miilitsana on teada August Einling, kes määrati ametisse 9. detsembril 1918.a. vallavalitsuse otsusega. On tõenäoline, et ta oli siin ametis juba 1917. aasta aprillikuust. 1920. aasta 1. oktoobril määrati Haaslava valla konstaabliks endine Tähtvere valla kordnik Jakob Mets.

Jakob Mets sündis 2. septembril 1892 Valgamaal Kuigatsi vallas, lõpetas Otepää progümnaasiumi. Ta võitles vabatahtlikuna Eesti Vabaldussõjas – Tartu Kaitsepataljonis ja 8. jalaväepolgus ning asus pärast demobiliseerumist 1920. aasta juulis tööle politseisse. Ta oli Haaslava valla konstaabliks 1920. aasta oktoobrist 1940. aasta novembrini ja 1941. aasta juulist 1944. aasta augustini. Esimene Vene okupatsiooni ajal vabastati konstaabel Mets ametist kui rahvavaenulik element. Et arreteerimisest pääseda, varjas ta ennast Tartus, kus elas vale nime all. Olles uuesti ametisse nimetatud vabastas ta vangist suure grupi Kuuste valla uusmaasajaid, kes olid sakslaste poolt vahistatud.

Konstaabel Jakob Mets lahkus 1944. aasta septembris koos perega (välja arvatud üks poeg) Eestist ning elas avalikust elust tagasitõmbununa Stokholmis kuni oma surmani 1979. aasta detsembris.

Jakob Mets 45- aastane
Pilt 03.09.1937 Eesti Politseilehest

1940. novembrist 1941. juulini oli Haaslava valla miilitsaks Johannes Eilsen Vana-Kuustest.

Pärast sõda olid korrakaitse ülesanded valla territooriumil Nõukogude miilitsa piirkonnavolinike kanda, kellenena on siin töötanud Peeter Laane, Pätkin, Olga Lestsepp, Kalju Hint, Uno Kuningas ja Pjotr Ivanov. See nimekiri ei ole täpne. Välja on jäänud 1-2 miilitsa nimed, kes olid ametis 40. aastate lõpus ja 50. alguses.

Meie praegune korrakaitseja, vanemkonstaabel Ivar Dubolazov on ametis 5. märtsist 1991. Ta lõpetas 1991. aastal Paikuse Politseikooli. Üleriigilistel politseikonstaablite meistrivõistlustel tuli ta 1995. aastal esikohale ja 1999. aastal kolmandale kohale. 1996. aastal oli ta esitatud 10 seas aasta parima noore politseiniku tiitli kandidaadiks. 1999 autasustati konstaabel Ivar Dubolazovit hea töö eest Tartu maavanema tänukirjaga ning 20. detsembril 1999 ülendati ta vanemkonstaabliks.

Kui vaadelda kuritegevust meie valla territooriumil viimase 100 – 120 aasta jooksul, siis näeme, et meie kandis raskeid kuritegusid meie vallas palju toime ei ole pandud. Väiksemaid korra- ja seaduserikkumisi aga on alati olnud.

Kui varem tegeldi hobusevargustega, siis nüüd on nende asemel autod. Puskariajamine on otsa saamas, salakaubana maale toodud viina on niigi küllalt. Maanteerõve nüüd küll enam ei ole, aga see-eest võidakse igauks meist ükskõik kus paljaks teha. Muus osas on kõik enamvähem sama. Varem kõrtsi-, nüüd baarikaklused, purjus peaga juhtunud õnnetused, kelmused, salaküttimine ja metsavargus, aidavarguste asemel suvilavargused.

Tõenäoliselt kuulsaim meie kandis tegutsenud kurikael oli röövel Viilip, kes varjas ennast 19. sajandi lõpus pikemat aega Vooremäel. Väikeste asjadega too Siberi sunnitöölaagrist ärapõgenenud mees ei tegelnud. Ta oli suur varas ja inimesetapja. Tema teod olid aga suunatud peamiselt mõisnike ja tsaarivõimu vastu, mistõttu tal oli ka poolehoidjaid. 1890. aastate alguses Viilip vahistati ning saadeti eluks ajaks Siberisse. Tema edasisest elukäigust kirjutas 1978.a. H. Jõgi eestikeelses ajakirjas "Meie Tee" nr 407 järgmist:

On andmeid, et eelmise sajandi lõpul põgenesid Siberist üle Sahhalini ja Jaapani Ameerika Ühendriikidesse legendaarne Rummu Jüri, Virumaa röövlid-vennaksed Kaarel ja Jaska Nugised ja Tartu politseipristavi Hõraku tapja Viilip.

Kohapealsetest retsidest oli sajandi alguses tuntud Vastse-Soola talu rentnik Jaan Rosenthal koos oma poja Eduardiga, kes olid tuntud hobusevargad. Soola Eedi oli nii kange mees, et varastas 1917. aastal tema isa tallu läbiotsimist tegema tulnud miilitsa hobuse. 1922. aastal olevat ta tapmise eest surma mõistetud, saanud aga põgenema ja lastud maha Kudina vallas.

Vaatleme nüüd mõnda Haaslava valla territooriumil toimepandud raskemat kuritegu, nagu seda kajastati ajalehtedes:

Postimees, 28. juuni 1896

Haaslava vallas on 19. juunil nurjatu mõrtsukatöö ära tehtud. Keege peremees on enda rentniku poega – umbes 20 aastat vana, kaks korda püssiga lasknud. Õnnetu noormees läinud umbes kella 6 ajal sõnnikut vedama. Kui koorem liikuma hakkas, hõiganud peremees oma tütrele: "Too mu püss kambrist välja!" See täitnud isa käsu. Nüüd käisid püssipaugud ja noormees lamanud oma veres pikali. Ta oli linna kliinikusse viidud, kus arstid tema seisukorda halvaks peavad. Põhjüst ei olevat kuriteoks rohkemat olnud kui mõned vastastikku öeldud krõbedad sõnad.

Postimees, 18. september 1898

Haaslava vallas on praegu neli kõrtsi, kus palju pimedusejüngerid joodikuid ja muidu musta töö korraldajaid leidub. 24. juuli öösel võetud Kordso [Kortsu] talu omanikul talli sein maha ja viidud kaks head hobust ära. Vassila talu omanikul on aga majast ära viidud õmblusmasin, riideid ja muud kraami. Ka olla kimbutatud hilja peale jäänud jalakäijaid. Kui asi nii edasi läheb, siis küll ei tea, mis saab.

Homniku Postimees 14. veebruaril 1920

1917. aasta 27. novembril leiti Haaslava vallas Kriisa talu maa peal elanud Johan ja Miina Linkid tapetuna. Nad olid maha lastud. Nimetatud päeva hommikul nähti Peeter Kliimi Paabo talust mööda minevat. Juhan

Pruksi küsimise peale, et kuhu ta püsigiga läheb, vastanud see, et jahile. Kui nüüd Kliim vahi alla võeti, siis tunnistanud ta oma süü üles ja öelnud, et tappis Linkid raha pärast. Ta sai saagiks 7 rbl 11 kop ja sõrmuse.

Saksa okupatsiooni ajal mõistis Tartu Ringkonnakohus Kliimi selle eest 15 aastaks vangi. Peeter Kliimile, sünd. 30.10.1900 mõisteti 13.02.1920 13 aastat ja 4 kuud vangiroodu ühes kõigi õiguste kaotamisega.

Postimees 10. juuni 1928

Haaslavalt 19. juunil Postimehe kirjasaatjalt traadi teel: Täna hommikul vara leiti Haaslava valla Tenso talu omanik Juhan Lust oma talu väravas vankrilt tapetuna. Lust oli teel Tartust koju. Tapmine on silmanähtavalt röövimise eesmärgiga tehtud. Ametivõimud saabusid kohale.

Juhan Lust, üle 50 aasta vana, sõitis reedel Tartu, et mõnda vähemat asja õiendada ja kapsataimi osta. Raha tal palju kaasas ei olnud. Et peremeest veel õhtukski koju ei tulnud, siis olid kodused rahutud. Hommikul märgati hobust kodule lähenevat, kuna mees vankril näis magavat. Silmapilk hiljem selgus kohutav pilt – Lust lamas vankril tapetuna. Ohvrile oli mingi nuiaga või puuga pähe löödud ja arsti arvates oli surm silmapilkne. Et tapmine röövimise sihiga sündis, seda tõendavad eest lahti rebitud riided ja rahakoti puudumine.

Juhan Lusti tunti Haaslava ümbruskonnas jõuka ja aruka mehena. Ta võttis osa ka seltskondlikust elust ja paistis silma hästi korraldatud taluga.

Postimees, 12. juuni 1928

Haaslava kuritöö selgumas. Arvatav mõrtsukas tabatud.

Tartu kriminaalpolitsei poolt on tabatud Haaslava valla kodanik Peeter Kliim, keda kahtlustatakse Tenso taluperemehe Juhan Lusti tapmises ja röövimises. Kahtlus langes Kliimi peale kohe, sest varemalt oli ta Lusti tappa ähvardanud., samuti kui mitmeid teisi inimesi ja kogu ümbruskond kartis teda kui meest, kes millegi ees risti ette ei löö. Pealegi on ta varem raske kuriteo eest vangis istunud. Kõik tunnistused ja mitmed asjaolud on tema kahjuks, kuigi ta ise tapmist igati eitab.

Postimees 14. juuni 1928

Haaslava rööv mõrtsukas räägib. Peeter Kliim on oma koleda teo üles tunnistanud.

Tenso talu peremehe tapmises langes kahtlus Piiri talu maa peal elava Peeter Peetri p. Kliimi peale, keda teati kui joomarit ja langenud inimest ja kellest teati, et ta kannab J. Lusti peale viha.

Tehti kindlaks, et reedel oli Kliim Kriimani asunduses koos asunik Pungeriga. Siit sõitis ta koos oma sugulase Jaan Kliimiga Uniküla meiereini, kus vankrilt maha hüppas ja Reola poole viivat teed Vooremäe poole läks. Viimati nähti teda Armi talu kohal. Ta vangistati laupäeval Tartus Pihkva sissesõiduhoovis, kus ta purjus olekus magas. Läbiotsimisel leiti tema juurest 9 krooni 72 senti raha ja saapasäärest pussnuga, mida ta alati kaasas kandnud.

Algul Kliim eitas oma süüid, aga kui ta tunnistajatega silm silma vastu seati, siis hakkas ta aegamööda üles tunnistama.

8. juunil oli temal kodus perekondlik tüli olnud. Nimelt peksnud ta oma naiseõde niivõrd rängalt, et see oli sunnitud arsti poole pöörduma. Kartes, et teda sellepärast vahi alla võetakse, läinud ta kodust ära. Oma rahakotti revideerides leidis ta sealt ainult sente, millega ei olnud mõtet linna minna. Kurepalu metsa vahel Lusti vankril vastu sõites tuli tal mõte pähe too vagaseks teha ja raha ära röövida. Ta lõi Lustile kaikaga kolm korda pähe, rebis riided lahti ja võttis põuest rahakoti ära. Et kuritegu ruttu ei avastataks, pööras ta ohvri hobuse metsateele, mis läks Tuigole. Sealt sõitis ta ühes surnukehaga Võru maanteele, jättis hobuse ühes vankriga maha ja läks ise jalgsi linna, kuhu jõudis kell 6 hommikul.

Kliimil ei ole see mõrtsukatöö esimene. Tema on selles asjas üsna vilunud. Nimelt omandas ta rööv mõrtsuka nime juba siis, kui veel 17-aastane poisike oli. 1917. aastal tapeti Haaslava vallas abielupaar Lingid ära. Ta laskis nii mehe kui naise vintpüssist maha, röövis 7 rubla kulda, 2 siidrätikut ja muud kraami. Tema süütegu tuli avalikuks Juhan Lusti kaasabil, kes tol ajal abivallavanem oli. Sellest ka Kliimi vihavaen Lusti vastu. Abielupaari tapmise pärast oli

Kliim aasta aega eeluurimise all ja mõisteti Saksa ajal vangi. Seal tuli punaste valitsus, kes kõik temasugused vabaks laskis. Eesti Vabariigi ajal võeti tema süütegu uuesti üles, ta vahistati ja 1920. aastal mõisteti talle 13 aastat ja 4 kuud sunnitööd. 1925. a. vabastati ta enne tähtaega tingimisi vanglast.

Postimees 10. november 1928

Eile tuli Tartu-Võru Rahukohtus arutusele Haaslava valla Tenso talu peremehe Juhan Linki tapmise asi. Kohtualune Peeter Kliim, 27. a. vana, ametilt sepp, on blond keskmise kasvuga tüsedavõitu noor mees ja päris korralike näojoontega. Põlve põlvele visates laseb ta end üsna ükskõiksena välja paista, aga sagedased tuksatused põskedes lasevad välja paista tema erutuse olemasolu.

Juhan Lusti tapmise uurimise ajal tuli välja veel üks julm ja jõle kuritegu. 1927. aastal sünnitas tema naine Alma Kliim tütre, kes olevat kaduma läinud. Nüüd selgus kohutav tõde. Kliim oli vastsündinud lapse lina sisse mähkinud, lauta läinud ja lapse sigadele söögiks visanud. Ta käinud oma naisega niivõrd toorelt ümber, sageli peksnud teda ja ähvardanud tappa, sellepärast polevat naine julgenud tunnistada, kus laps on.

Juhan Lusti tapmise asjas annavad kohtus tunnistusi Haaslava valla elanikud: Peeter Zolk, süüaluse naiseõde Erna Lillo, 16-aastane koolipoiss Evald Seebach ja proua Voitka. Kliim ise eitab kohtus mõlemat kuritegu ja ütleb, et temalt on politseis tunnistused välja peksud.

Postimees, 11. november 1928

Peeter Kliim eluks ajaks sunnitööle. Lapse tapmise eest 15 aastaks sunnitööle.

Neljakordse mõrtsuka protsess on Eestis haruldane ja see huvitas väga paljusid. Seda tunnistas suur hulk ajakirjanikke ja rahvast, kes protsessi jälgis. Süüdlase välimuses pidid aga kõik pettuma. Toore välimusega julma roimari kohal istus korrapäraste näojoontega noormees, keda võis pidada tagasihoidlikuks ja vaikseks inimeseks. Ta võttis kohtuotsuse välispidise rahulikkusega vastu.

Peeter Kliimi edaspidisest saatusest on kuulda, et ta olla 1930. aastate algul vangist põgenemisel surma saanud.

Postimees, 7. oktoober 1930

Kahe mõrtsuka ohvrid Haaslaval. Mõrtsukas tabati Tartus.

Haaslava valla Kolga talu lähedal asuva piimatalituse meier Andrei Laiv (Laev) sõitis esmaspäeva hommikul kell 4 kodust välja, et Tartust suurem koorem võid ja juustu tuua. Koju jäid tema naine Elisabeth, 56 a. vana ja tütar Erna 23 a. vana. Keegi lähedalelav talupidaja läks kell 5.30 meiereisse piima viima ja leidis Elisabethi Laeva õues lamamas verise peaga. Tuppa minnes leidis ta sealt tütre Erna purustatud verise peaga. Haavatud toimetati Punase Risti kiirabiautoga Tartu haiglasse. Siin selgus, et mõlema seisukord on üsna raske.

Loosse töi selgust ühe ohvri meelemärkusele tulek. Ta oli ära tundnud Reinhold Siemoni, sakslase, kes teeninud paar aastat tagasi Haaslaval ühes talus ja oli meieri perekonnaga tuttav. Röövel on tabatud.

Postimees 8. oktoobril 1930

Haaslava mõrtsukas kõneleb.

Reinhold Siemon, 19 aastat vana, teenis 1928. aastal Kolga talus sulasena. Tal oli vekslit väljaostmiseks sularaha vaja. Teades, et Laevadel kuu alguses alati suurem summa sularaha on, et piimatoojatele maksta, otsustas nad paljaks röövida.

Hea on, et röövli ohvrid on paranemas.

Viimase aja raskemaid kuritegusid meie kandis pandi toime 1995. aastal, kui Kriimani külas tapeti inimene ja selle varjamiseks peksti teine inimene surnuks.

Tsaariajal ja Eesti Vabariigi esimesel perioodil oli politseinik enamasti austatud ja lugupeetud mees. Sulid pidasid paremaks jalga lasta, kui mundrimeest nägid. Meie kandis pole rünnakuid politseile teada, küll aga lasti 6. juunil 1920 maha Võnnu politseinik Sabre, kui see läks puskariajajaid kinni võtma. 1950. aastail tapeti haarangul metsavennale (või sai surmavalt haavata) Haaslava miilitsamees Toomepuu. Seda ei saa võtta ainuüksi ründena miilitsamehe vastu. Esindas ju miilits sel ajal võõrast võimu ning pidi osalema koos julgeoleku ja hävituspataljoni meestega haaranguil, küüditamistes ja muudes Eesti rahva vastu suunatud aktsioonides. Kerge miilitsamet neil aastail küll ei olnud.

Eesti Vabariigi ajast on teada lugu, kui prooviti konstaablilt ametist lahti kangutada:

Postimees 12. aprill 1935

Tahtis konstaablilt süüpinka panna, kuid sattus ise sinna.

Tartu 5. jaoskonna kohtunik sai möödunud sügisel Haaslava vallas Miku talus elavalt Reinhard Sagarilt kaebuse, et valla konstaabel Jakob Mets ilmunud majja ja murdnud kir-

vega lahti lukustatud ja naeltega kinni löödud kraamikasti, kust läinud kaduma kaks Vene kuldrubla, lamp ja paar kallist tassi.. Sagar palus konstaabli vastutusele võtta ja kahju 76 krooni temalt sisse nõuda.

Asja selgitamisel tuli välja, et kaebus oli vale ja sisaldas väljamõeldud andmeid. R. Sagarit ei olnud läbiotsimise ajal kodus. Tema majas otsiti seal elava Elviira Siimo juurest varastatud riideid. Lahtimurtud kastis aga polnud üldse sellist kraami, nagu seletas R. Sagar.

Kui Sagar valekaebuse eest vastutusele võeti, seletas ta, et eksinud kaebusega. Raha tal ei olnudki, lamp ja tassid olid aga juba enne katki läinud.

Kohus karistas R. Sagarit kahekuulise arestiga.

Loo lõpetuseks veel meie vallas elanud politsei- ja miilitsametnikke:

Klaose talu omaniku Salme Kolki abikaasa Bernhard Kolk oli 1935/1940. aastail Tartu I politseijaoskonna komissar.

Nõukogude miilitsas töötasid Albert Hüdse ja Lembit Nehring.

Käesoleval momendil elab vallas lisaks konstaabel Ivar Dubolazovile veel 5 meest, kes on ametis politseis. Tartu Politseiprefektuuris töötab praegu veel kaks meest, kelle lapsepõlvkodu on olnud meie vallas.

Taivo Kirm

Perearst Virve Raidma
Roiu Perekeskus Kesktänav 9

Vastuvõtuajad:

E 8–12 ja 14–16

T 13–18

K 9–13 ja 15–17

N 10–14 ja 16–18

R 8–12 ja 14–16

Telefonid: 490 148;

251 60 720

Juriidilist nõuannet notarite koja internetilehekülje abiga

Milline vara on abikaasade ühisvara ja milline kummagi abikaasa lahusvara?

Eesti Vabariigi perekonnaseadus on säilitanud meil aastakümneid kehtinud põhimõtte, mille kohaselt abielu kestel abikaasade omandatud vara loetakse abikaasade ühisvaraks. Enne abiellumist omandatud, samuti abielu kestel kinke või pärimise teel saadud vara ning abikaasa isiklikud tarbeesemed on kummagi abikaasa lahusvara. Abielu kestel omandatud vara on abikaasade ühisvara sõltumata sellest, kelle nimele see on registreeritud või kelle nimel see on ostetud ning reeglina loetakse ühisvara jagamisel abikaasade osad võrdseks.

Kas abielu kestel erastatud korter, mis on registreeritud ühe abikaasa nimele ja mille eest tasumisel on kasutatud selle abikaasa vanemate erastamisväärtpaberiarvet kuulub abikaasade ühisvara hulka? Lähtudes seaduses määratud põhimõttest on antud juhul tegemist abielu kestel omandatud varaga, mis peaks kuuluma ühisvara hulka. Samas võib kohus vastavalt Perekonnaseaduse § 19 lg 2 abikaasade ühisvara jagamisel osade võrdsest kõrvale kalduda, kui ühisvara on omandatud ühe abikaasa lahusvara arvel. Seega ei saa esitatud küsimusele ühest vastust anda. Võimaliku vaidluse korral, kas vara kuulub ühis- või lahusvara hulka, tuleb pöörduda kohtusse, kes langetab otsuse tuginedes konkreetse juhtumi jaoks olulistele asjaoludele.

Seadus annab abikaasadele võimaluse sõlmida abieluvaraleping, mis määrab nende varale seaduses sätestatud ühis- ja lahusvara põhimõttest erineva õigusliku staatuse. Abieluvaralepinguga võidakse kindlaks määrata, milline abielu kestel omandatud või omandatav vara on ühisvara, milline lahusvara ning milline enne abiellumist abikaasale kuulunud vara jääb abikaasa lahusvaraks, milline mitte. Lisaks sellele võidakse lepinguga kindlaks määrata ka muid küsimusi, mis on sätestatud abieluvaralepingu sisu kohta käivas Perekonnaseaduse paragrahvis 9.

Abieluvaraleping tõestatakse notariaalselt ning kantakse abikaasa nõudel abieluvararegistrisse.

Mida tuleb silmas pidada volikirja koostamisel?

Tänapäeval on üpris tavaline, et üks isik annab teisele õiguse tegutseda iseenda nimel ning annab talle selleks vajaliku volikirja. Esindaja poolt esindatava nimel volituse piires tehtud tehing tekitab, muudab või lõpetab tsiviilõigusi- ja kohustusi vahetult esindatavale. Volitus on õiguste kogum, mille piires esindaja võib tegutseda esindatava nimel. Volikiri on esindatava poolt esindajale antud kirjalik dokument, mis väljendab esindaja volitust.

Vältimaks hilisemaid kurbi tagajärgi, peaks volikirja vormistamisel notari juures järgima alljärgnevat:

- ✓ ärge volitage teile tundmatuid inimesi;
- ✓ andke volitatavale üksnes need õigused, mida te anda tahate;
- ✓ selgitage notarile oma eesmärgi, notari kohustus on fikseerida volikirjas teie tegelik tahe, kuid seda saab ta teha üksnes teie kaasabil;
- ✓ vältige nn. igaks juhuks tehtavaid üldvolikirju;
- ✓ ärge uskuge volituse saaja suusõnalisi kinnitusi selle kohta, et ta teeb üksnes seda, mida teie soovite ja milles olete kokku leppinud suuliselt;

✓ suuremate asjade müümiseks või koormamiseks (näit. pantimiseks) antavates volikirjades fikseerige nii täpsed tingimused kui võimalik (kellele müüa, mis hinna eest, kuhu kanda rahasummad, kellel on rahade vastuvõtu õigus, kas esindaja võib teha tehinguid iseendaga, kas esindajal on edasivolitamise õigus). Hinna äranäitamine volituses suurendab küll notari tasu, kuid on teile garantiiks, et volitaja ei müü teie korterit suvalise hinnaga ning ei lase sedagi tasu oma pangavarvele kanda;

✓ määrake volituse tähtaeg võimalikult objektiivselt st. ärge andke tähtajatuid volitusi juhul, kui teie poolt esindajale antavat ülesannet on võimalik teostada suhteliselt lühikese aja jooksul;

✓ ärge andke volitusi teiste tehingute varjamiseks; näiteks oli veel mõni aeg tagasi suhteliselt levinud autode müügil, et ostja ei registreerinud autot oma nimele, vaid asus seda kasutama ja käsutama volituse alusel.

On olnud juhuseid, kus isikud, kes on maja või korteri müügilepingu vormistamise asemel tasunud peale selle omanikult müügivolituse saamist kogu müügihinna ning pidanud end mingi perioodi jooksul täieõiguslikuks omanikuks arvates, et sellisel toimida ja omandiõiguse ülemineku vormistamise pealt kokku hoida on arukas. Volitajad on aga mõne aja möödudes kas surnud või otsustanud majad-korterid müüa hoopis teistele isikutele. Sellistel juhtudel võib tasutud müügihinna tagasisaamine väga keeruliseks osutuda. Kahju võib aga tekkida ka omanikule, kuna kõigi omandiga seotud kohustuste mittetäitmise eest vastutab eelkõige omanik.

Kuidas tühistada volikirja, kui esindaja hakkab temale usaldatud volitust kuritarvitama või teeb tegusid, mis ei vasta esindatava tahtele.

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 102 näeb sellisel juhul ehk volituse tühistamiseks ette nõude, et volitaja peab volikirja esindajalt tagasi nõudma või avaldama volituse tühistamise teate üleriigilises ajalehes. Kuna volitus tühistamisel loetakse volitus lõppenuks ajast, mil esindaja sai või pidi teada saada volituse tühistamisest, kuid mitte hiljem teate ilmumisest ajalehes on igati soovitatav juhul, kui esindaja (volitatu) hoiab volitajast kõrvale ning ei vasta tema teadetele, avaldada ajalehes vastavasisuline teade. Juhul, kui volikiri saadakse volitatult tagasi on ajalehes teatamine mõttetu.

Vastavalt seadusele on esindatav kohustatud volituse tühistamisest teatama viivitamatult esindajale, samuti temale teada olevatele kolmandatele isikutele, kellega tehingu tegemiseks volitus oli antud. Kõige halvemate tagajärgede vältimiseks, eriti kui volitus oli antud näiteks mingi suure väärtusega asja (korteri, maja, kinnisasjad) müügiks, on otstarbekas teatada volikirja tühistamisest ka Notarite Kojale, mis väljastab tühistamise teateid notaritele.

Kooskõlas notariaadiseadusega on vallasekretäril õigus tõestada vaid selliseid volikirju, mis ei anna õigusi tehingute teostamiseks esindatava varaga. Seega pole võimalik tõestada vallasekretäri juures näiteks ostu-müügilepingut võimaldavaid volikirju, aga samuti tõestada allkirju avaldustel, millega näiteks abikaasa nõustub abielu kestel soetatud auto müügiga abikaasa poolt.

Selliste volikirjade koostamiseks ja tõestamiseks on vaja pöörduda notari poole.

ÕIGUSAKTID

Haaslava Vallavolikogu otsus

Kurepalu

13. jaanuar 2000 nr 17

Konkursi- ja atesteerimiskomisjoni moodustamine

Lähtudes *Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse* (RT I 1993, 37, 558; 1999, 82, 755) paragrahvi 22 lõike 1 punktist 37 ja *Avaliku teenistuse seaduse* (RT I 1995, 16, 228; 1999, 7, 112; 16, 271 ja 276) paragrahvi 95 lõikest 4.1

Haaslava Vallavolikogu otsustab:

1. Moodustada Haaslava valla ametiasutuste vanem- ja nooremametnike atesteerimiseks konkursi- ja atesteerimiskomisjon.
2. Määrata komisjoni esimeheks Haaslava vallavanem Koit Prants ning komisjoni liikmeteks Haaslava Vallavolikogu esimees Avo Samarüütel, Haaslava Vallavalitsuse liikmed Maie Otsa ja Ida Talbonen ning Haaslava vallasekretär Aavo Omann.
3. Otsus jõustub vastuvõtmisele järgnevast päevast.

Avo Samarüütel
Vallavolikogu esimees

Haaslava Vallavolikogu otsus

Kurepalu

13. jaanuar 2000 nr. 18

Tartu maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu kooskõlastamine

Aluseks võttes Tartu Maavalitsuse ettepanekut nr 1-15/2254 17. detsembrist 1999 ning lähtudes *Planeerimis- ja ehitusseaduse* (RT I 1995, 59, 1006; 1996, 36, 738 ja 49, 953; 1999, 27, 380, 29, 398 ja 399) paragrahvi 17 lõike 2 punktist 1

Haaslava Vallavolikogu otsustab:

1. Kooskõlastada planeeringuala kohaliku omavalitsusena Tartu maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Tartu linna lähialade (lähivaldade) ja linna vahelised territoriaalsed seosed" koos järgmiste märkuste ja ettepanekutega:

1.1 Arvestades Euroopa Liidu direktiive 1999/31EC teha ettepanek Tartu linna kohalikule omavalitsusele Ülenurme valla territooriumil asuva Aardlapalu prügila sulgemiseks 2008. aastal ning sellest tulenevalt alustada uue prügila asukoha valikut eesmärgiga leida kogu Lõuna-Eesti jäätmekäitluse probleemidele kaasaegne lahendus.

1.2 Viia Tartu maakonnaplaneeringu kaardil kasutatavad kohanimed vastavusse Kohanimeseaduse kohaselt kinnitatud ametlike kohanimedega.

1.3 Muuta Haaslava valla territooriumide tiheasustusega alade piire vastavalt Haaslava valla kohaliku omavalitsuse ettepanekutele arvestades valla planeeringut ja arengusuundi.

1.4 Näha ette kaitsetsooni planeerimine Mõra jõe kaldail asuvale Age orule koos liivakivipaljandite ning allikatega.

1.5 Kaaluda Haaslava vallamaja ja selle lähedal asuva mälestusmärgi – valla vabadussamba – kaitse alla võtmist.

2. Käesolev otsus jõustub 14. jaanuaril 2000. a.

Avo Samarüütel
Vallavolikogu esimees

Mälestame lahkunuid

Endel Mällo
29.07.1925 – 28.12.1999
Paluküla

Eduard Seliste
21.12.1910 – 08.01.2000
Metsanurga